

Η Βασιλική Ελένσκα ή Ελένσκο (στα Βουλγαρικά: Еленска базилика, Elenska bazilika) είναι μία μεγάλη και εν μέρει διατηρημένη Ρωμαϊκή (Πρωτοβυζαντινή) Χριστιανική Βασιλική στη δυτική κεντρική Βουλγαρία. Χρονολογείται στον 5ο-6ο αιώνα μ.Χ. και βρίσκεται 5 με 6 χιλιόμετρα βορειανατολικά του Πίρντοπ και 3 χιλιόμετρα από το Αντόν, στη δεξιά όχθη του Ποταμού Ελένσκα (ή Ελένσκο) (Еленска река, Elenska reka)

Η περιοχή του Ελένσκο όπου βρίσκεται ο ναός (και από την οποία πήρε το όνομά του) ήταν γνωστό ότι κατοικήθηκε στην αρχαιότητα από μία Θρακική φυλή, η οποία γύρω στον 6ο-5ο αιώνα π.Χ. εντάχθηκε στο κράτος των Βησσών. Ο θρακολόγος Alexander Fol συνδέει το όνομα της περιοχής (το οποίο θεωρεί πως προέρχεται από τη Βουλγαρική λέξη елен elen, «ελάφι») με έναν αρχαίο μύθο για ένα ελάφι που κατέβαινε από τα Βαλκάνια Όρη την ίδια ημέρα κάθε χρόνο για να θυσιαστεί τελετουργικά από τους αυτόχθονες. Μάλιστα, έχουν έρθει στο φως πολυάριθμα λείψανα ελαφιών κοντά στη βασιλική. Σύμφωνα με μία άλλη θεωρία, το όνομα της περιοχής προέρχεται από το εκβουλγαρισμένο όνομα των Ελλήνων, елини elini («Έλληνες»), που εξηγείται από την ανέγερση του ναού κατά τη Πρωτοβυζαντινή περίοδο.

Η Βασιλική Ελένσκα ήταν σε ενεργό χρήση κατά τη Δεύτερη Βουλγαρική Αυτοκρατορία (11ος – 14ος αιώνας) ως λογοτεχνικό κέντρο και Ορθόδοξο Ανατολικό μοναστήρι. Ένα λογοτεχνικό έργο του 13ου αιώνα σε Μέση Βουλγαρική γλώσσα, οι Πράξεις των Αποστόλων του Πίρντοπ, ενδέχεται να γράφτηκε εκεί, καθώς, σύμφωνα με έναν μύθο, ανακαλύφθηκε στα ερείπια του ναού τον 19ο αιώνα. Συνέχισε να χρησιμοποιείται ως περίπου το 1700, όταν οι τοπικές Οθωμανικές δυνάμεις υπό τον Γιαχιά Πασά φέρεται να το κατέστρεψαν εσκεμμένα στη διάρκεια μιας εκστρατείας. Αναφέρεται πως οι Οθωμανοί βομβάρδισαν το ναό με κανόνια και τον πυρπόλησαν επειδή θεωρούσαν τους μοναχούς ανυπότακτους. (https://en.wikipedia.org/wiki/Elenska_Basilica)

The Elenska Basilica or Elensko Basilica (Bulgarian: Еленска базилика, Elenska bazilika) is a large partially preserved late Roman (early Byzantine) Christian basilica in west central Bulgaria. Dating to the 5th–6th century AD, it lies 5 to 6 kilometres (3.1 to 3.7 mi) northeast of Pirdop and 3 kilometres (1.9 mi) from Anton, on the right bank of the Elenska (or Elensko) River (Еленска река, Elenska reka).

The Elensko area where the church is located (and which was the basis for its name) was known to have been inhabited in antiquity by a Thracian tribe, who around the 6th–5th century BC joined the Bessi state. Thracologist Alexander Fol links the area's name (which he derives from the Bulgarian word елен elen, "deer") to an ancient legend about a deer who would descend from the Balkan Mountains on the same day every year to be ritually sacrificed by the natives. Indeed, plenty of deer remains have been unearthed in the vicinity of the basilica. Another theory derives the name of the area from the Bulgarianized name of the Greeks, елини elini ("Hellenes"), explained by the church's construction in the early Byzantine period.

The Elenska Basilica was in active use during the Second Bulgarian Empire (11th–14th century) as a literary centre and an Eastern Orthodox monastery. A 13th-century literary work in Middle Bulgarian, the Pirdop Acts of the Apostles, may have been authored there, as a legend says it was discovered in the church's ruins in the 19th century. It remained in use until around 1700, when the local Ottoman forces under Yahya Pasha are thought to have purposefully destroyed it during a military campaign. The Ottomans reportedly bombarded the church with cannons and set it ablaze because they regarded the monks as rebellious. (https://en.wikipedia.org/wiki/Elenska_Basilica)

Базилика Эленска или Эленска – это крупная, частично сохранившаяся христианская базилика позднеримского (ранневизантийского) периода, расположенная в западной части центральной Болгарии. Она датируется 5-м-6-м веком н. э. и расположена в 5-6 км к северо-востоку от Пирдопа и в 3 километрах от Антона, на правом берегу реки Эленско.

Местность Эленско, где расположена церковь (по которой она получила свое название), согласно имеющимся данным, в античности была заселена фракийским племенем, которые примерно в 6-м-5-м в. до н. э. присоединилась к государству Бессии. Фраколог Александр Фол связывает название местности (которое, по его мнению, происходит от болгарского слова елене, «олень») с античной легендой об олене, который каждый год в один и тот же день спускался с Балканских гор, чтобы местные жители могли сделать ритуальное жертвоприношение. Действительно, вблизи базилики были найдены многочисленные останки оленей. Согласно другой теории, название местности происходит от болгаризированного названия греков - елиние, которое объясняется строительством церкви в ранневизантийский период.

Базилика Эленска активно использовалась в период существования Второй Болгарской империи (11-й-14-й в.) в качестве литературного центра и православного монастыря. Возможно, литературные произведения 13-го в., написанные на среднеболгарском языке – Пирдопские деяния апостолов, были написаны здесь, согласно преданию, они были обнаружены в 19-м веке в руинах церкви. Она продолжала использоваться примерно до 1700 года, когда местные османские войска под командованием Яхья-паши, как считается, намеренно разрушили ее во время военной кампании. Османы, согласно имеющимся данным, стреляли по церкви из пушек и взорвали ее, так как считали монахов мятежниками (https://en.wikipedia.org/wiki/Elenska_Basilica)